

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ У ВНЗ

У статті розглядається музична освіта у ВНЗ та управління її якістю. Управління навчальним процесом у вищій педагогічній школі за нових соціально-економічних умов має важливе теоретико-методологічне та науково-практичне значення. Концептуальне осмислення психолого-педагогічних основ управління підготовкою вчителя створює передумови для поліпшення педагогічної освіти на сучасному етапі.

Ключові слова: музична освіта; управління; вищі навчальні заклади.

Постановка проблеми. Освіта є одним з найважливіших засобів збереження і передачі від покоління до покоління, від учителя до учня накопичених знань, практичних умінь і навичок, соціального досвіду, підготовки молоді до активного життя, основною передумовою подальшого розвитку цивілізації, нових досягнень в усіх сферах людського буття, у тому числі і в музичному мистецтві [1; 2].

Реалізація сучасних завдань музичної освіти підростаючого покоління залежить від рівня загальнокультурного й художнього розвитку вчителів музики. У даний час підготовку останніх, поряд з музичними факультетами, здійснюють факультети початкового навчання, випускники яких мають забезпечувати навчання й виховання учнів молодших класів з усього циклу дисциплін і, крім того, – достатньо кваліфіковано проводити уроки музики [3].

Аналіз останніх публікацій. Широко розглядали у своїх працях підготовку фахівців музичної культури та виховання, такі науковці, як Б. Асаф'єв, О. Апраксіна, Н. Ветлугіна, С. Горбенко, Н. Гуральник, В. Закутський, Д. Кабалевський, І. Лаптев, М. Леонтович, О. Михайличенко, В. Мішеченко, В. Попов, О. Ростовський, К. Стеценко, П. Халабузарь, В. Черкасов, В. Шацькі та ін.

Виклад основного матеріалу. Багаторічний досвід і дослідження показали, що музика впливає і на психіку, і на фізіологію людини, вона може надавати заспокійливу і збудливу дію, викликати позитивні і негативні емоції. Саме тому, при всій різноманітності напрямів роботи сучасної освіти з великою наполегливістю затверджується теза про важливість музичного виховання всіх дітей без винятку, про її значення для розвитку загальних психічних властивостей (мислення, уявлення, уваги, пам'яті, волі), для виховання емоційної, душевної чуттєвості, морально-естетичних потреб, ідеалів, тобто для формування всебічно розвиненої, гуманної особистості [4].

Музика супроводжує людину все життя. Дитина знайомиться з музикою вже в самому ранньому дитинстві, коли мати співає йому колискову, в дитячому садку, в ляльковому театрі, слухаючи дитячі пісеньки [5].

Сучасні соціально-економічні умови дещо негативно впливають на рівень життя більшості громадян, зокрема педагогів. Це призвело до збільшення кількості малозахищених громадян. Завдання сучасного педагога полягає у тому, щоб допомогти дитині активно соціалізуватись, зайняти певну життєву позицію. Педагог, який за роки навчання у ВНЗ зумів успішно адаптуватися до майбутньої професії, може створити належні психолого-педагогічні й організаційно-методичні умови для творчої самореалізації своїх вихованців.

З цього випливає необхідність у постійному поновленні фахових знань, умінь і навичок сучасного педагога, неперервності його професійної освіти. Неперервність навчання повинна полягати в тому, щоб дати можливість людині осмислювати на кожному етапі своєї життєдіяльності власний професійний досвід у загальному контексті реальної соціокультурної ситуації й оцінювати його відповідно до різних ролей, які вона відіграє в суспільстві [6].

Розвиток і функціонування освіти як відкритої, динамічної соціально-педагогічної системи потребує створення ефективної системи управління, яка має досить складний і розгалужений характер. Це вимагає розгляду певних методологічних засад створення

системи управління системою вищої освіти, в тому числі освітніми ресурсами вищих навчальних закладів України. В організації цього процесу особливої уваги набуває розгляд питань громадсько-державного управління освітніми ресурсами вищої школи України [7].

Демократизація суспільства зумовлює розроблення демократичного механізму управління в педагогічних навчальних закладах на засадах гуманізації та гуманітаризації, що веде до розвитку їх самостійності. Водночас процес демократизації нерозривно пов'язаний із зростанням самосвідомості, політичної культури й активності людей. Соціокультурні фактори значною мірою також визначають зміст підготовки вчителя. Це зумовлює необхідність формування національної самосвідомості майбутніх педагогів на основі ґрунтовного вивчення історії України та її місця у світовому історичному поступі, пізнання національних традицій і усвідомлення культурної самобутності свого народу, підвищення мовленнєвої культури щодо своїх рідномовних обов'язків і утвердження в освітньому просторі української мови як державної тощо.

Загострення Глобальних економічних проблем нагально ставить на порядок денний необхідність формування екологічної культури майбутніх вихователів, опанування природоохоронною та рекреаційною діяльністю, розвитку навичок творчого використання дозвілля й дотримання здорового способу життя.

В умовах гуманізації та демократизації всього суспільного життя посилюється роль психологічної культури спеціаліста з вищою освітою. Це зумовлює, зокрема, завдання формування у студентів – майбутніх педагогів комунікативних умінь, здатності спілкуватися з дітьми на основі принципів взаєморозуміння та взаємоповаги, готовності конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації, що виникають у педагогічній взаємодії.

Організаційно-педагогічною основою управління процесом підготовки вчителя є сукупність мети, завдань, принципів, функцій, методів, які ми розглядаємо на трьох рівнях: різноступенева педагогічна освіта в Україні, педагогічний навчальний заклад і педагогічний процес у вищій педагогічній школі. Такий підхід, на наш погляд, дає змогу прогнозувати перспективи розвитку педагогічних навчальних закладів, поліпшувати матеріально-технічне та правове їх функціонування, сприяти вдосконаленню науково-методичної роботи, розробляти шляхи вдосконалення підготовки й перепідготовки педагогічних кадрів, а також організувати ефективну профорієнтаційну роботу з обдарованими випускниками шкіл і здійснити на належному рівні прийом абітурієнтів до педагогічних навчальних закладів.

Управління навчальним процесом у вищій педагогічній школі за нових соціально-економічних умов має важливе теоретико-методологічне та науково-практичне значення. Концептуальне осмислення психолого-педагогічних основ управління підготовкою вчителя створює передумови для поліпшення педагогічної освіти на сучасному етапі [8].

Висновки. Підготовка кваліфікованих спеціалістів нового покоління – це стратегічний напрям розвитку сфери вищої професійної освіти, який передбачає створення в освітніх закладах системи управління практичною підготовкою студентів, що задовольнятиме запити споживачів освітніх послуг. Актуальність і значущість саме управлінського аспекту практичної підготовки майбутніх педагогів зумовлені розривом між вимогами ринку праці на конкурентоспроможного фахівця та результатами освітньої діяльності вищих навчальних закладів щодо сформованості навичок практичної роботи студентів за обраним напрямом або спеціальністю, знання сучасних технологій та засобів навчально-виховної роботи.

Список використаної літератури

1. Ільменко, О.О. Методологічні проблеми професійної і музичної освіти / О.О. Ільменко, Я.В. Сверлюк. – Рівне: Перспектива, 2004. – 200 с.
2. Сегеда Н.А. Професійний розвиток викладача музичного мистецтва: історія, методологія, теорія : [монографія] / Н.А. Сегеда. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – 273 с.
3. Мішеченко В.В. Музично-виконавська підготовка майбутнього вчителя початкових класів в умовах університетської освіти / В.В. Мішеченко // Проблеми педагогіки музичного мистецтва: Збірник науково-методичний статей / Упор. О.Я. Ростовський. – Ніжин: НДПУ, 2004. – С. 5–70.

4. Из истории музыкального воспитания: Хрестоматия / Сост. О.А. Апраксина. – М.: Просвещение, 1990. – 207 с.
5. Верхолаз Р.А. Некоторые вопросы музыкально-педагогической подготовки учителя / Р.А. Верхолаз. – Одесса 1960. – 44 с.
6. Галус О. М. Педагогічне управління адаптацією майбутніх учителів у системі ступеневої освіти: автореф. дис. ... д-ра пед. наук / О.М. Галус. – К.: Б.В., 2009. – 44 с.
7. Фадеев В.І. Структура і функції системи управління освітніми ресурсами вищої освіти України / В.І. Фадеев // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – №5(31). – С. 378–385.
8. Dave R.H. Lifelong Education and School Curriculum. Hamburg, Unesco Institute for Education. – 1973. – P. 30.

References

1. Ilmenko, O.O., Sverlyuk Ya.V. (2004) *Methodological problems of professional and musical education*. Rivne: Perspective.
2. Szegeda, N.A. (2011). *Professional development of the teacher of music: history, methodology, theory*: [monograph]. Kyiv: NPU Dragomanov.
3. Mishedchenko, V.V. (2004). Music and performing training of future elementary school teacher in terms of university education. *Problems of music pedagogy: Collection of scientific methodological articles*. Nizhyn: NDPU, 65–70.
4. From the history of musical education: Reader (1990). In O.A. Apraksin (Ed.). Moscow: Education.
5. Verholaz, R.A. (1960). *Some questions musical and pedagogical training of teachers*. Odessa.
6. Halus, A.M. (2009). Pedagogical adaptation management of future teachers in the system level education/ (Doctor of Science dissertation). *Thesis*. Kyiv.
7. Fadeev, V.I. (2013). Structure and function of educational resources management system of higher education Ukraine. *Teaching science: theory, history, innovative technologies*. 5(31). 378-385.
8. Dave, R.H. (1973). *Lifelong Education and School Curriculum*. Hamburg, Unesco Institute for Education. 30.

KUCHAI Tetiana,

doctor of pedagogical sciences, associate professor,
e-mail: tetyanna@ukr.net

QUALITY CONTROL MUSICAL EDUCATION IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Abstract. *The article deals with music education institutions in management and its quality. Management of educational process in higher educational school for new social and economic conditions has important theoretical and methodological and scientific and practical importance. Conceptual understanding of psychological and pedagogical foundations of management training teacher creates conditions for the improvement of teacher education today.*

Training of specialists of the new generation – a strategic direction of development of higher education, which involves the creation of educational institutions management practical training of students will meet the demands of consumers of educational services. The relevance and importance is the management aspect of the practical training of future teachers due to the gap between the requirements of the labor market on a competitive professional and educational results of higher education institutions for formation of practical skills of students in the selected direction or specialty, knowledge of modern technologies and educational work.

Management of educational process in higher educational school for new social and economic conditions has important theoretical and methodological and scientific and practical importance. Conceptual understanding of psychological and pedagogical foundations of management training teacher creates conditions for the improvement of teacher education at the present stage.

Key words: *music education; government; higher education institutions.*

*Одержано редакцією 14.08.2016
Прийнято до публікації 18.08.2016*